

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI-4101-06-02/2012

Kielce, dnia lipca 2012 r.

**Pani
Marta Jagniętkowska
Dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-
Wychowawczego dla Słabosłyszących
i Niesłyszących w Kielcach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach przeprowadziła w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Kielcach (SOSW) kontrolę organizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz finansowania zadań w tym zakresie za okres lat szkolnych: 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012 (I kwartał), a w zakresie wykorzystania środków publicznych za lata budżetowe 2010, 2011 i 2012 (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 27 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości organizację kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz finansowanie zadań w tym zakresie

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności:

- prawidłowa realizacja zadań w zakresie kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz wspomaganie rozwoju tych uczniów;
- prawidłowe planowanie i gospodarowanie środkami przeznaczonymi na finansowanie kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- zapewnienie prawidłowych warunków kształcenia uczniów niepełnosprawnych o szczególnych potrzebach edukacyjnych oraz właściwie zorganizowanej opieki zdrowotnej;

Zastrzeżenia NIK dotyczą niespełnienia wszystkich wymaganych warunków technicznych pomieszczeń SOSW.

1. Wszyscy uczniowie szkół wchodzących w skład SOSW, tj. Szkoły Podstawowej Nr 37 Specjalnej dla Dzieci Słabosłyszących, Gimnazjum Nr 21 Specjalnego dla Słabo Słyszących i Niesłyszących, Zasadniczej Szkoły Zawodowej Nr 7 Specjalnej oraz Technikum Uzupełniającego Nr 7 Specjalnego, posiadali ważne orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, uwzględniające aktualne diagnozy pedagogiczne,

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82

psychologiczne i medyczne. Profil ww. szkół SOSW pozwalał uczniom z wadami słuchu na realizację zalecanych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego form stymulacji, rewalidacji, terapii, usprawniania, rozwijania potencjalnych możliwości i mocnych stron dziecka oraz innych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Powołany dla każdego ucznia danej klasy zespół koordynujący udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dokonywał diagnozy funkcjonalnej ucznia oraz wskazywał formy i metody pracy z wychowankiem. Każdy z uczniów SOSW realizował indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, w którym zawarte były zalecane formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej określone w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego oraz inne zalecane przez ww. zespół formy stymulacji, rewalidacji, terapii, usprawniania, rozwijania potencjalnych możliwości i mocnych stron dziecka.

Uczniowie SOSW brali udział w zajęciach rewalidacyjnych w ilości 160 godzin w roku szkolnym 2009/2010, 150 godzin w roku szkolnym 2010/2011 oraz 140 godzin w roku szkolnym 2011/2012. Przeznaczenie tych godzin było zgodne z zaleceniami zawartymi w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów. W zajęciach rewalidacyjnych udział brali wszyscy wychowankowie SOSW. W ramach tych zajęć realizowano zajęcia logopedyczne, integrację sensoryczną, logorytmikę, a także język migowy i korekcję wad postawy. Uczniowie uczęszczali również na zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze realizowane z puli godzin do dyspozycji dyrektora.

W okresie objętym kontrolą trzem uczniom SOSW wydane zostały orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego. Orzeczenia zostały wydane z uwagi na stan zdrowia uniemożliwiający uczęszczanie do szkoły (jeden uczeń) oraz z uwagi na stan zdrowia znacznie utrudniający uczęszczanie do szkoły (dwóch uczniów). Tygodniowy wymiar godzin zajęć indywidualnego nauczania realizowanych bezpośrednio z każdym uczniem wynosił odpowiednio 12, 2, i 8 godzin (po 60 minut) i był zgodny z wymiarami godzin określonymi w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży². Nauczanie indywidualne zorganizowano w porozumieniu z Wydziałem Edukacji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Kielce, który jako organ prowadzący zatwierdził arkusze organizacyjne SOSW, w tym plan nauczania indywidualnego i rozkład zajęć.

SOSW bez zbędnej zwłoki dokonywał przyjęć dzieci. W dziewięciu przypadkach okres upływający pomiędzy datą złożenia przez rodziców wniosku o przyjęcie do szkoły przekraczał 30 dni i wynosił od dwóch do trzech miesięcy, jednakże dotyczyły one sytuacji, gdy rodzice składali wnioski w okresie wakacyjnym, bądź bezpośrednio przed okresem wakacyjnym. W pozostałych przypadkach okres ten nie przekraczał 30 dni i wynosił od 1 do 25 dni.

2. W SOSW istnieje baza dydaktyczna, która pozwala na realizację obowiązku szkolnego ok. 120 uczniom. Placówka dysponuje dziesięcioma salami lekcyjnymi, dwiema pracowniami komputerowymi, salą językową, sześcioma świetlicami, salą do ćwiczeń gimnastycznych, pracownią gastronomiczną, czterema gabinetami do zajęć rewalidacyjnych, salą do zajęć metodą integracji sensorycznej, gabinetem profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, stołówką oraz szesnastoma pokojami sypialnymi.

SOSW dysponuje wykwalifikowaną kadrą nauczycieli, wychowawców, a także psychologów i pedagogów. Również osoby sprawujące nadzór pedagogiczny (dyrektor, wicedyrektor), posiadały kwalifikacje niezbędne do sprawowania tego nadzoru. Dyrektor SOSW, w ramach sprawowanego nadzoru, opracował plany nadzoru pedagogicznego na poszczególne lata objęte kontrolą, które były przedstawiane Radzie Pedagogicznej na początku każdego roku szkolnego. Plany te zawierały cele, przedmiot ewaluacji wewnętrznej oraz jej harmonogram. W ww. planach określone były ponadto tematyka i terminy przeprowadzania kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły, a także tematyka szkoleń i porad dla nauczycieli. Ewaluacja wewnętrzna przeprowadzana była każdego roku szkolnego, a jej wyniki wykorzystane były do pracy w następnych latach szkolnych i miały wpływ na wybór obszarów wskazanych do ewaluacji w następnych latach. Wg stanu na 1 września 2011 r. w SOSW zatrudnionych było 53 nauczycieli, którzy podnosili swoje kwalifikacje zawodowe na kursach i szkoleniach zewnętrznych oraz w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli w czasie konferencji metodycznych, warsztatów i spotkań zespołów przedmiotowych, bądź zadaniowych.

NIK zwraca uwagę, że dwie osoby (wychowawca i nauczyciel muzyki) nie posiadały kwalifikacji wymaganych przez § 14 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie

² Dz. U. nr 175, poz.1086

szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli³, jednakże zgodę na ich zatrudnienie wydał Świętokrzyski Kurator Oświaty.

3. SOSW wraz z Bursą Szkolną Nr 2 wchodzi w skład Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Kielcach (ZPSW). ZPSW jest samorządową jednostką budżetową (dysponentem trzeciego stopnia) i prowadzi samodzielnie rachunkowość. Głównym źródłem finansowania ZPSW były:

- środki przekazywane w ramach zadań powiatu, która wyniosły: 4 649 074,99 zł za 2010 r., 4 796 940,27 zł za 2011 r. oraz 1 362 576,09 zł za I kwartał 2012 r.;
- środki przekazywane w ramach zadań gminy, wynoszące odpowiednio: 163 616,90 zł, 4 530,83 zł i 0,00 zł;
- dochody własne jednostki oświatowej (zadanie powiatu – Bursa Szkolna Nr 2) w wysokości: 549 938,68 zł, 493 172,40 zł oraz 93 690,31 zł.

ZPSW sporządzał plany finansowo-rzeczowe działalności i przedkładał je organowi prowadzącemu w terminie do 15 września roku poprzedzającego rok planowany. Podstawowe zadania do zrealizowania w poszczególnych latach (w układzie rodzajowym) stanowiły: w 2010 wynagrodzenia wraz z pochodnymi 94,4%, działalność bieżąca 5,6%, w 2011 r. odpowiednio 94% i 6%, w 2012 r. 92% i 8%.

W oparciu o dane sprawozdawcze wyliczono, że średni koszt kształcenia jednego ucznia wyniósł w 2010 r. – 2.063,31 zł, w 2011 r. – 2.173,12 zł i w 2012 r. (I kwartał) – 2.418,40 zł.

4. SOSW rzetelnie ujmował dane o liczbie uczniów niepełnosprawnych w systemie informacji oświatowej (SIO). Dane ujmowane do SIO były zgodne z danymi wynikającymi z orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów SOSW. Informacje o liczbie uczniów oraz ich potrzebach edukacyjnych zamieszczane w SIO były wydawane na podstawie orzeczeń wydawanych wyłącznie przez zespoły orzekające w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Informacje zamieszczane w SIO były zgodne z treścią orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów. Orzeczenia te posiadały aktualne daty ważności. Dane w zakresie ilości niepełnosprawności sprzężonych wynikające z orzeczeń były zgodne z danymi zamieszczonymi w SIO. Bazy danych SIO zostały terminowo przekazane do Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta Kielce.

5. SOSW wywiązał się z obowiązku zapewnienia dzieciom i młodzieży właściwie zorganizowanej opieki zdrowotnej. Na podstawie umowy zawartej pomiędzy ZPSW, a NZOZ „Partner”, na terenie SOSW funkcjonuje gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, w którym profilaktyczną opiekę zdrowotną sprawują pielęgniarki będące pracownikami NZOZ „Partner”. Pielęgniarki pełnią dyżury w gabinecie w SOSW od poniedziałku do piątku, 14 godzin tygodniowo, zapewniając możliwość udzielania pomocy doraźnej, wykonywanie bilansów zdrowia i testów przesiewowych w poszczególnych rocznikach. SOSW organizuje również systematyczną opiekę stomatologiczną, tj. wizyty uczniów u stomatologa, przeglądy uzębienia i leczenie.

SOSW zapewnił uczniom niezbędne warunki do realizacji zadań statutowych. Uczniom zapewniono możliwość korzystania z klas lekcyjnych i klasopracowni, z biblioteki, świetlic, sali do ćwiczeń, sali wyposażonej w urządzenia sportowe i rekreacyjne oraz do pomieszczeń administracyjno-gospodarczych. W placówce zorganizowano stołówkę, w której wychowankowie spożywają posiłki – śniadanie, drugie śniadanie, obiad i kolację. Uczniom zapewniono możliwość bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, co było przedmiotem kontroli dokonywanych przez dyrektora SOSW.

Budynek SOSW nie spełniał warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki, w których przebywają uczniowie niepełnosprawni. Zastrzeżenia NIK budzi fakt, iż drzwi do pomieszczeń, w których mieściły się sale lekcyjne posiadały progi. Było to niezgodne z § 75 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁴. Dyrektor SOSW Marta Jaglątkowska tłumaczyła powyższą nieprawidłowość różnicą poziomów między podłogą na korytarzu, a podłogą w salach lekcyjnych. Poza stwierdzonymi, ww. nieprawidłowościami, uczniom zapewniono szafki na podręczniki i przybory, które znajdują się w salach lekcyjnych oraz szatni. Teren SOSW jest ogrodzony w sposób zabezpieczający przed bezpośrednim wyjściem na drogę i posiada bramę i furtkę otwierające się do wewnątrz. Urządzenia sanitarne są sprawne i utrzymywane w czystości, z dostępem do ciepłej wody. Meble i ławki dostosowane są do wieku dzieci.

³ Dz. U. nr 50, poz. 400 ze zm.

⁴ Dz. U. nr 75, poz. 690 ze zm.

6. Uczniowie SOSW nie korzystali ze specjalistycznych podręczników do kształcenia specjalnego. Uczniowie z wadą słuchu, na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁵, realizują podstawę programową kształcenia ogólnego. W związku z tym, nauczyciele wybierali podręczniki z oferty wydawniczej dostępnej na rynku, na takich samych zasadach, jak nauczyciele w szkołach ogólnodostępnych. Surdopedagodzy pracujący w SOSW nie zgłaszali potrzeby opracowania specjalistycznych podręczników dla uczniów niesłyszących. Nauczyciele korzystają z podręczników zatwierdzonych do użytku szkolnego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, dostosowując formy i metody pracy do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów niepełnosprawnych. Wszystkie podręczniki służące do realizacji przyjętych w SOSW programów są dostępne dla uczniów.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o zlikwidowanie progów w drzwiach do pomieszczeń, w których mieszczą się sale lekcyjne.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią dyrektor w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁵ Dz. U. Nr 15, poz. 142, ze zm.